

Fremskrittspartiet
Karl Johans Gate 25
0159 Oslo

10. oktober 2016

Vår ref. 505539/v1   Deres ref.

Arbeidsplasser til alle og utdanning for framtida

Takk for muligheten til å komme med innspill til Fremskrittspartiets utkast til program! NITO er Norges største fagorganisasjon for ingeniører og teknologer, med over 81 000 medlemmer.

Norge har de siste to årene opplevd store nedbemanninger og økende arbeidsledighet knyttet til situasjonen i oljenæringa. Det er blant ingeniør- og IKT-yrker man har sett den sterkeste veksten i ledighet i NAVs statistikker, og den samme utviklingen ser vi blant våre medlemmer. Rogaland er det fylket som er desidert hardest rammet, med en ledighet blant NITOs medlemmer på 8,5 prosent. NAVs tall fra august viser at over 8000 med bakgrunn i ingeniør- og IKT-fag er helt ledige på landsbasis. (Over 9000 hvis vi tar med permitterte). Ledigheten blant ingeniører er fortsatt stigende.

For programperioden 2017 – 2021 er NITO opptatt av at Norge skal møte både petroleums krisen, klimautfordringene og det digitale skiftet. Norge vil være tjent med å dra nytte av verdifull ingeniør- og teknologkompetanse som har blitt opparbeidet gjennom mange år, og vi har tidligere sendt inn konkrete innspill til programprosessen om hvordan dette kan gjøres. Vi har ikke råd til å la ingeniører gå arbeidsledige!

Omstilling

Gjennom omstilling av arbeidstakernes kompetanse kan Norge bli klargjort for en grønnere og mer digital fremtid. Selv om mange ingeniører har blitt arbeidsledige, opplever næringslivet fremdeles at det er krevende å få tak i ingeniører med riktig fagkombinasjon. Ingeniørenes kompetanse må omstilles, blant annet gjennom tilrettelegging fra NAV:

Gjennom økt bruk av BIO-midler, praksisplasser og midlertidig lønnstilskudd i offentlig sektor og i små og mellomstore private virksomheter, kan man forhindre kompetanseforvitring og bidra til kompetanse som kan skape ny vekst.

Realfagsløft og bedre finansiering av teknologiutdanninger

Programutkastet inneholder blant annet en satsing på kompetanseheving av rådgivere i skolen og en videreføring av realfagsløftet. NITO ser dette som positive programforslag.

En viktig virkemiddel for å få til realfagløftet, er å gi alle elever og lærere i Norge tilgang til et vitensenter. Vitensentrene kan styrke realfagsundervisningen i skolene, blant annet gjennom kreativitet, innovasjon og digital kompetanse.

- NITO mener at for å styrke den teknologiske kompetansen gjennom hele utdanningsløpet, bør teknologi og koding/programmering innføres som obligatorisk fag i grunnskolen.

Programutkastet sier videre at finansieringsordningene (i høyere utdanning) i større grad bør brukes til å styrke de høyere utdanningsinstitusjonenes kapasitet, for å styrke de utdanningene hvor arbeidslivet i størst grad etterspør kompetanse.

- NITO mener at et viktig grep da vil være å styrke finansieringen av ingeniør- og teknologiutdanningene.

Ingeniør- og teknologiutdanningene er kostnadskrevenne høyere utdanninger. I dag er disse utdanningsløpene plassert i nest laveste finansieringskategori. Dette innebærer at de utdanningene som skal sikre fremtidig norsk innovasjon, konkurransekraft og verdiskapning, er underfinansiert.

- NITO mener at ingeniør- og teknologiutdanningene må finansieres i en høyere finansieringskategori, slik at kostnadene faktisk dekkes.

Digitalisering

Begrepet «digitalisering» er ikke brukt i programutkastet. Det digitale skiftet drives frem av teknologiske muligheter og ubønhørlig konkurranse. Det lar seg ikke stoppe. Digitalisering gir etter vårt syn grunnlag for innovasjon, effektivitetsforbedringer og nye muligheter, men også utfordringer. Ifølge enkelte studier vil én av tre norske jobber kunne automatiseres i løpet av de neste tiårene. Det betyr ikke nødvendigvis at én av tre arbeidsplasser forsvinner, men at svært mange arbeidsoppgaver endrer seg. Videreføring av den norske modellen - med lærende arbeidskraft og korte avstander mellom ansatte og ledelse – er en viktig forutsetning for at vi skal lykkes i det digitale skiftet. NITO fremmer følgende punkter som kan bidra til en helhetlig politikk om digitalisering;

- Næringslivet og organisasjonene i arbeidslivet må etablere en high tech-strategi som etablerer mål og virkemidler for digitalisering av industrien.
- Myndighetene må stimulere til og støtte tettere kontakt mellom industri og skole – etter modell fra for eksempel Kunnskapsfabrikken i Sarpsborg og Østfold.
- Bedriftene må stimuleres til mer langsiktig satsing på kompetanseutvikling av sine ansatte. Regnskapsreglene bør endres slik at virksomheter kan føre kompetanse som en investering som kan avskrives over flere år (aktiveres)
- Myndighetene må støtte sentre for deling av infrastruktur og kompetanse flere steder i landet, gjerne i sammenheng med regionale læringsfabrikker og i tråd med forslag om Toppindustrisenter.
- Det bør satses på datahaller i Norge. Gjennom gunstige skatte- og avgiftsregler kan det tilrettelegges for kompetansemiljøer som har kapasitet til å både drift, vedlikehold og lagring av data for de store IT-selskapene og offentlige virksomheter.
- NITO mener den reelle kostnaden ved offshoring, versus fortsatt bruk av arbeidskraft i Norge, bør utredes. Offshoring utgjør en fare for kompetanseforvitring ved at kompetansearbeidsplasser tas ut av landet.
- NITO mener det bør innføres en offentlig godkjenningsordning for offshoring, for eksempel gjennom Datatilsynet, for å redusere sikkerhetsrisikoen forbundet med lagring av data i utlandet.

Arbeid og velferd

Kapitlet om *Arbeid og velferd* starter med en understreking av hvor viktig trepartssamarbeidet er for norsk arbeids- og samfunnsliv. Dette er et synspunkt NITO deler fullt ut. Utfordringen er at mange av de påfølgende kommentarene og forslagene kan undergrave mange av de fordelene som trekkes frem i ansatsen til kapitlet.

- Det fremheves blant annet at personer som ikke er med i arbeidstakerorganisasjon må ha lov til å fremforhandle egne avtaler med arbeidsgiver. De aller fleste har denne muligheten ved ansettelse, men innenfor noen rammer satt i tariffavtale eller personalhåndbok. NITO frykter at hvis dette forslaget skulle bli en del av norsk lov vil det føre til en byråkratisering av norsk arbeidsliv. Vi stiller også spørsmål ved om denne forhandlingsretten skal følges opp med individuell konfliktrett inkludert streik og lock-out?
- Under underoverskriften arbeidsliv fremmes det i brødteksten flere forslag om liberalisering av blant annet arbeidstidsregelverket. For NITO er det viktig å understreke at arbeidsmiljøloven er en vernelov og at en for sterk liberalisering vil kunne undergrave arbeidstakernes vern knyttet til liv, helse og velferd. Det er viktig å understreke at i de fleste forhold mellom arbeidsgiver og arbeidstaker så er fortsatt arbeidstaker den svakeste part.
- Under overskriften midlertidig ansettelser fremheves det at det er strenge vilkår for å ansette midlertidig. Dette er en påstand NITO ikke kjenner seg igjen i. En ytterligere utvidet bruk av midlertidig ansettelser kan i enda sterkere grad føre til en form for «bruk og kast» av arbeidstakere. Gjennom midlertidige ansettelser svekkes kompetanseutviklingen i virksomhetene og for den enkelte. Personer som er midlertidig ansatte møter dessuten på utfordringer utenfor arbeidsplassen ved at det blir vanskelig å skaffe finansiering til boligkjøp uten fast ansettelse.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

